

THE UNITED REPUBLIC OF TANZANIA
NATIONAL EXAMINATIONS COUNCIL OF TANZANIA
CERTIFICATE OF SECONDARY EDUCATION EXAMINATION

015

ELIMU YA DINI YA KIISLAMU

(For Both School and Private Candidates)

Time : 3 : 30 Hours

ANSWERS

Year : 2024

Instructions

1. This paper consists of sections A, B and C.
2. Answer all questions in section A and B and **two** questions from section C.
3. Communication devices and any unauthorised materials are **not** allowed in the examination room.
4. Write your **Examination Number** on every page of your answer booklet(s).

maktaba.tetea.org

1. (i) Bainisha njia ya mawasiliano kati ya Allah (S.W) na waja wake ambazo ziliendelea kutumika hadi zama hizi ngawa hakuna tena Mitume na Manabii.

- A. Kupata Ilham katika mambo mbalimbali
- B. Kuongea na Allah (S.W) nyumya ya pazia
- C. Kupokea maongozo kutoka kwa Malaika
- D. Kuntuma Mtume Muhammad (S.A.W)
- E. Kupokea kurasa zenye ujumbe toka mbinguni

Jibu sahihi: A. Kupata Ilham katika mambo mbalimbali. Sababu ni kwamba hadi sasa Mitume hawapo, hivyo mawasiliano hufanyika kupitia ilham na mwongozo wa ndani unaotolewa na Mwenyezi Mungu.

(ii) Nini kinashabihisha watu ambao hawamwimbi Mwenyezi Mungu wanapopata matatizo au misukosuko ya maisha wanamkumbuka Mungu mno?

- A. Mskumo wa kimaumbile
- B. Ishara wanazoona katika maisha zao
- C. Kuwapo kwa wanyai
- D. Ishara ya kuwepo kwa Fitrah
- E. Dalili katika vipaji vya wanadamu

Jibu sahihi: D. Ishara ya kuwepo kwa Fitrah. Kwa sababu ndani ya kila mwanadamu kuna maumbile asili (fitrah) yanayompelekea kumkumbuka Mungu hasa anapokuwa kwenye matatizo.

(iii) Ishara gani inaonesha kuendelea vibaya kwa dhana ya Dini miongoni mwa Waislamu katika jamii ya sasa?

- A. Kuyavuruga maisha kasha misingi ya maisha ya Dini na Dunia
- B. Viongozi wa waumini wa Kisilamu kujiadili mambo yasokua na msingi
- C. Kufundisha somo la Elimu ya Dini katika shule za sekondari
- D. Kujifunza au kusomesha mafunidsho ya Dini kwa Kiswahili
- E. Kutelekeza ibada katika maeneo mengine yasiyokuwa kanzu

Jibu sahihi: B. Viongozi wa waumini wa Kisilamu kujiadili mambo yasokua na msingi. Hii inaonesha upotofu wa dini kwa kuwa viongozi hushughulika na mambo yasiyojenga dini wala jamii.

(iv) Kwa nini dhana ya Ibadat katika Uislamu kwa ujumla haifungamani na wakati mahsusi?

- A. Katika Uislamu kila mtu ana uhuru wake.
- B. Uislamu ni huru haramu kuabudu badala ya nyakati.
- C. Wakati huwa unabadilika kutokana na misimu.
- D. Ingekuwa vinginevyo kutekelezwa na waumini.

E. Katika Uislamu kila jambo jema ni ibada.

Jibu sahihi: E. Katika Uislamu kila jambo jema ni ibada. Kwa sababu ibada si sala na funga pekee, bali kila tendo jema analofanya Muislamu kwa nia njema ni ibada.

(v) Kaburi la Muislamu litafukuliwa na maiti kuzikwa upya endapo hakufanyiwa mambo gani?

- A. Hakoswashwa, hakafukiziwa na kukisiwa sanda
- B. Hakafukiziwa na hakafukiziwa sanda nyeupe
- C. Hakuvikwa sanda na hakaswaliwa na wengi
- D. Hakoswashwa, hakavikwa sanda na hakaswaliwa
- E. Hakafukiziwa, hakoswashwa na hakasafishwa

Jibu sahihi: D. Hakoswashwa, hakavikwa sanda na hakaswaliwa. Haya ni masharti ya lazima katika mazishi ya Kiislamu, bila kuyakamilisha huweza kuhitajika kurudia.

(vi) Utukufu wa mji wa Makkah umetokana na jambo gani la kihistoria?

- A. Kuwapo kwa neema ya matunda ingawa ni jangwa.
- B. Kuwapo kwa Al Qabah kama nyumba ya ibada.
- C. Kuzaliwa kwa bwana Mtume (S.A.W) ndani yake.
- D. Kunzishiwa kwake na Nabii Ibrahim na Ismail.
- E. Kufikiriwa na wageni wengi kwa ajili ya kufanya ibada.

Jibu sahihi: B. Kuwapo kwa Al Qabah kama nyumba ya ibada. Al Qabah ni nyumba ya Mwenyezi Mungu na ndio kiini cha utukufu wa Makkah.

(vii) Katika maisha ya Nabii Adam (A.S), jambo gani linaloonesha aliandaliwa kuwa Khalifa?

- A. Kuswabiwa Malaika kielimu.
- B. Kuswabiwa kila kitu duniani.
- C. Kufanyiwa uadui na Ibilis.
- D. Kupewa elimu zote muhimu.
- E. Kuishi peponi na mke wake.

Jibu sahihi: D. Kupewa elimu zote muhimu. Hii inaonyesha nafasi yake kama Khalifa kwani alifundishwa majina ya vitu vyote.

(viii) Bibi Aisha (R.A) alipoelezewa juu ya tabia ya Mtume (S.A.W) alijibu kuwa “akiba yake ni Qur’an”. Majibu hayo yanatoa mafunidsho gani?

- A. Qur’an ni maneno ya Mtume (S.A.W).
- B. Mtume (S.A.W) ni sehemu ya Qur’an.

C. Qur'an ni sehemu ya Mtume (S.A.W).

D. Mtume (S.A.W) ni kielelezo cha Qur'an.

E. Qur'an ni wasia wa Mtume (S.A.W).

Jibu sahihi: D. Mtume (S.A.W) ni kielelezo cha Qur'an. Kwa sababu alitekeleza yote yaliyomo ndani ya Qur'an kwa vitendo.

(ix) Kwa mujibu wa historia ya Qur'an, ni sura gani ilianza kuteremshwa kwa ukamilifu?

A. Suratul - Fatihah

B. Suratul - Alaq

C. Suratul - Muzammil

D. Suratul - Mudathir

E. Suratul - Nasr

Jibu sahihi: A. Suratul - Fatihah. Sura hii ndiyo ya kwanza kushushwa kamili ikiwa na maana nzima ya Qur'an.

(x) Ikiwa mkulima ameavuna mahindi kilo 1,335 katika shamba lake la kilimo cha uwagiliaji, ni kiasi gani cha Zakat atapaswa kutoa kwa mujibu wa Uislamu?

A. 33.3 kg

B. 666 kg

C. 66.6 kg

D. 99.9 kg

E. 133.2 kg

Jibu sahihi: C. 66.6 kg. Kwa sababu zakat ya mazao ni 1/20 (asilimia 5) ya mavuno ya kilimo cha umwagiliaji.

2. Oanisha maelezo kuhusu aina za maji yanayofaa kujitwaharisha katika Orodha A na majina/sifa zake katika Orodha B.

Orodha A

(i) Sifa ya jumla ya maji yaliyotwaharisha ambayo mtu anaruhusiwa kuyatumia kwa ajili ya kuondolea hadathi.

(ii) Maji yaliyokusanywa katika chombo au yaliyokusanywa katika ardhi yakawa chini ya lita 240.

(iii) Maji ya aina zote katika vyombo vyao na yaliyolobaki.

(iv) Maji yaliyomwagika na binadamu au mnyama halali kwa kuhifadhiwa.

(v) Kipimo mahsusi cha maji ambacho ni sawa na ujazo wa lita 240.

(vi) Maji yaliyokusanywa katika chombo au yaliyokusanywa ardhini na kufikia ujazo wa lita 240 au zaidi.

Orodha B

A. Maji machache

B. Dhirir

C. Maji mutlak

D. Qulutain

E. Maji mukombok

F. Maji mengi

G. Maji mantamu

H. Maji safi

Majibu:

(i) C. Maji mutlak

(ii) A. Maji machache

(iii) H. Maji safi

(iv) G. Maji mantamu

(v) D. Qulutain

(vi) F. Maji mengi

3. Orodhesha faida sita za kijamii anazozipata mwanadamu kutokana na kumuamini Mwenyezi Mungu (S.W).

Mwanadamu hupata amani ya moyo kwa sababu ya imani yake kwa Mwenyezi Mungu, jambo ambalo humuepusha na hofu zisizo na msingi.

Hupata mshikamano wa kijamii kwa kuwa imani humfundisha kuishi kwa upendo, mshikamo na mshirikiano na watu wengine.

Hupata mwongozo wa maadili unaomuepusha na maovu na kumwelekeza kwenye matendo mema yanayokubalika katika jamii.

Humsaidia kukabiliana na matatizo ya maisha kwa subira na matumaini, hivyo kuondoa msongo wa mawazo.

Hujenga mshikamano wa familia kwa kuwa imani humhimiza kuheshimu wazazi na kutunza familia.

Huwezesha kujiepusha na vitendo vya uhalifu kwa sababu imani humuongoza kuheshimu sheria za Mungu na jamii.

4. Mambo gani yanapasa kuzingatiwa na mwanamke anayetarajia kufunga ndoa ya Kiislamu? Taja mambo sita.

Lazima awe Muislamu au awe tayari kuingia katika Uislamu.

Awe na heshima na tabia njema zinazokubalika katika jamii ya Kiislamu.

Asiwe katika ndoa nyingine wakati wa kufunga ndoa.

Lazima kuwepo idhini ya wazazi au walezi kwa ajili ya kufunga ndoa.

Asiwe na uhusiano wa damu au nasaba ambao unakatazwa katika ndoa.

Lazima ahakikishe kuwa ndoa itafungwa kwa kufuata masharti na taratibu za Kiislamu, ikiwemo kuwepo kwa mashahidi wawili waadilifu.

5. (a) Bainisha mikataba mitatu ya amani aliyoifunga Mtume (S.A.W) mwanzoni mwa Dola ya Kiislamu.

Mkataba wa Amani wa Hudaibiyya uliokuwa kati ya Waislamu na Wakureshi.

Mkataba wa Amani na Wayahudi wa Madina uliowaruhusu kuishi kwa amani pamoja na Waislamu.

Mkataba wa Amani na makabila jirani ambao ulikuwa na sharti la kutoshirikiana na maadui wa Waislamu.

- (b) Toa mafunzo matatu yanayopatikana kutokana na kufungwa mikataba hiyo.

Hufundisha umuhimu wa amani na mshikamano kati ya watu wa dini na makabila tofauti.

Hufundisha kuheshimu ahadi na makubaliano yaliyowekwa.

Hufundisha kuwa mazungumzo ya amani ni bora kuliko vita na migogoro.

6. (a) Mambo ya halali katika Uislamu yamegawanywa katika hukumu tatu. Bainisha hukumu hizo.

Wajibu (Fardh), ambayo ni mambo ya lazima kufanywa.

Sunna, ambayo ni mambo ya kupendeza kufanywa.

Halali ya kawaida (Mubah), ambayo mtu ana uhuru wa kuchagua kuyafanya au kutoyafanya.

(b) Toa mifano miwili kwa kila hukumu uliyoitaja katika (a).

Wajibu: Kuswali sala tano, kufunga mwezi wa Ramadhani.

Sunna: Kuswali sunna kabla au baada ya faradhi, kutoa sadaka za hiari.

Halali ya kawaida: Kula vyakula vya halali, kuvaa nguo za heshima.

7. Bainisha haki sita za binadamu kama zilivyobainishwa katika Uislamu.

Haki ya kuishi kwa amani na usalama.

Haki ya kumiliki mali kwa njia halali.

Haki ya kupata elimu na maarifa.

Haki ya ibada na uhuru wa kidini.

Haki ya kuheshimiwa heshima na utu wake.

Haki ya kupata haki na uadilifu mbele ya sheria.

8. Michakato ya kupatikana Makhalfah watatu wa mwanzo baada ya kufariki Mtume (S.A.W) ni ishara kuwa Uislamu ni chuo cha mifumo bora ya kidemokrasia na upatikanaji wa wasimamizi wa umma.

(a) Thibitisha kauli hiyo kwa kuonesha njia tatu zilizotumika kuwapatia Makhalfah hao.

Ushauri na ridhaa ya Maswahaba wa Mtume (S.A.W).

Kura ya wazi miongoni mwa Maswahaba ili kumpata kiongozi.

Kukubalika kwa Makhalfah hao na umma wa Kiislamu bila upinzani mkubwa.

(b) Taja njia nyingine tatu zinazokubalika katika Uislamu ili kuwapata viongozi.

Kuteuliwa na kiongozi aliyepo kabla ya kufariki.

Kuchaguliwa na watu wa elimu na hekima (Ahlul Hali wal Aqd).

Ridhaa ya Waislamu kwa makubaliano ya pamoja.

9. Bainisha faida tano za kijamii zitazopatikana endapo ibada ya Zakat itatekelezwa.

Itasaidia kupunguza pengo kati ya matajiri na maskini.

Itawawezesha maskini kupata mahitaji yao ya msingi.

Itasaidia kuondoa wivu na chuki baina ya tabaka za kijamii.

Itaimarisha mshikamano na mshirikiano wa kijamii.

Itachochea maendeleo ya kiuchumi kwa sababu mali husambazwa kwa wote.

10. Onesha hekima tano za kushushwa Qur'an kwa lugha ya Kiarabu.

Lugha ya Kiarabu ilikuwa lugha rahisi kueleweka na kuzungumzwa na Waarabu.

Kiarabu kilikuwa lugha ya fasihi na utunzi bora wa mashairi, hivyo Qur'an ikawa yenye mvuto.

Kwa kushushwa kwa Kiarabu, Qur'an iliweza kuhifadhiwa bila kuchanganywa na lugha nyingine.

Lugha ya Kiarabu ilikuwa na maneno yenye maana pana, hivyo Qur'an ikaweza kufikisha ujumbe kamili.

Kiarabu kilikuwa lugha ya asili ya Mtume Muhammad (S.A.W) na Waarabu waliokuwa wakipelekewa ujumbe wa kwanza.

11. Bainisha nafasi ya Sanad (Isnad), Matini (Matn) na Rawi katika kuthibitisha usahihi wa Hadithi za Mtume (S.A.W).

Sanad (Isnad) ni mnyororo wa wapokezi unaohakikisha kuwa hadithi imepokewa kwa njia sahihi.

Matini (Matn) ni maneno au maudhui ya hadithi yanayochunguzwa iwapo yanaendana na Qur'an na hadithi nyingine sahihi.

Rawi ni mpokezi wa hadithi ambaye uadilifu, hifdhi na uaminifu wake hukaguliwa ili kuhakikisha usahihi wa hadithi.